Anul I. No. 10. 3 lei Joi 30 August 1928

COASTA de ARGINT

Director, OCTAVIAN MOŞESCU

Redacţia şi Ad-traţia
Str. Mircea cel Bătrân
— BALCIC —

Ziarul cultural al Universităţii libere din Balcic

Ad-tor I. Berceanu

Abonament anual 200 lei

Podul Balcicului

Cuţescu Stork Balcic

Când se vorbeşte de Balcic, ţara are înainte un orăşel de Mare aproape lipit de graniţă, mai mult turcesc şi fără perspective, pus în circulaţie maicuseamă de artişti. Chiar acest patronaj o face să n'aibă încredere. Oamenii închipuirii nu pot decât să greşască atunci când se apucă să dea îndrumări oamenilor faptei.

Localnicii, întrucât sunt locuitori ai Balcicului, încep să piardă încrederea, nu numai că ar putea să se ridice peste ce-au fost, dar că au să mai fie în stare să ajungă până acolo. Imi spunea cineva, care acum doisprezece ani n'avea decât şapte, că pe-atunci, ca să se ducă la şcoală nu putea să treacă drumul de mulţimea căruţelor şi că trebuia să le sară peste saci. Azi Bazargicul opreşte şi îndreaptă în alte părţi grânele, iar, ca şi cum despuerea aceasta a Balcicului nu l-ar mulţumi destul, a descoperit izvorul de câştig al garajelor de automobile. Cărăuşia călătorilor de vară spre cel mai faimos golf al ţării româneşti îl îmbogăţeşte tot pe el. Mulţi din locuitorii Balcicului se duc la ţară şi se fac plugari. In două feluri orăşelul se ruralizează.

Localnicii judeţului, pe de altă parte, văd în ridicarea în slavă a acestui singur punct, o exagerare şi o nedreptate. Cavarna crede că e aşezată pe un teren mai solid, decât surpăturile albe şi romantice ale rivalului dela Miazăzi. Apa e aici mai adâncă şi ar putea să adăpostească un port cu mult mai puţine lucrări şi cheltueli. Cavarna e de pe acum o schelă mai vioaę şi un mic centru de pescuit marin.

Toţi uită un lucru sau chiar două.

Balcicul n'are numai un rost local, mărginit de un biet perimetru municipal. El rezumă şi supraveghează o întreagă regiune care se întinde dela capul Caliacra sau chiar dela Şabla, până în graniţa bulgară. Oricine se sue pe gurguele cu melci şi iarbă sărată dela Caraghiol şi vede deoparte toată arcuitura de kilometri, înaltă şi înverzită, până la puntea de aur a văii-fără-iarnă pusă pe apă între gura Batovei şi dealul napolitan dela Ecrene, iar de cealaltă, toată coasta de mărgean, îşi dă numaidecât seama de acest lucru. Seara, Balcicul apare la o depărtare egală între lumina cu intermitenţe fulgerătoare a farului dela Caliacra şi focurile dela intrarea golfului Varna, cu sclipirea liniştită a căei laptelui deacurmezişul.

Această regiune de şaizeci sau chiar de optzeci de kilometri lungime înseamnă mai mult decât o lature obişnuită de ţară. E vorba de o fâşie din ţărmul nostru de Mare, care are câteva sute de kilometri, cu foarte puţine locuri de ieşire dela uscat la apă. Dela Cetatea Albă până la Sulina, aproape niciunul, căci Vâlcovul e numai un port natural dunărean de pescari micşti, fluviali-maritimi; dela Sulina până la Mangalia, Constanţa; iar în rest, Balcicul. Legătura ţării cu Marea şi prin Mare cu lumea, vestitul plămân retoric, lupta de totdeauna a popoarelor ca să pătrundă până la drumurile libere ale apei, stau în faţa noastră în paraginâ, neînţelese, nefolosite. O uriaşe avuţie aşteaptă cu zecile de ani iniţiativele absente. Ne arătăm nevrednici de un dar al istoriei, care ne-a stârnit atâtea duşmănii şi ţine în umbră la pândă atâtea pofte.

Fragmentul acesta de coastă are îndărătul lui un ţinut de imediată vecinătate, pe ale cărui produse se bizue. E şirul de căruţe cu grâne care se poate abate sau opri, cum se întâmplă azi, şi micul schimb de mărfuri din afară, pe care l-ar aduce venirea vapoarelor ca să încarce acele grâne. Dar mai însemnat decât acest îngust hinterland e tot pământul ţării, sau partea din pământul ei care, peste putinţele şi legăturile comerciale şi industriale locale, trebue să privească spre coasta de Mare de-aici. După cum Dobrogea veche a avut şi are asemenea rosturi, iar podul dela Cernavoda şi singurul nostru port de Mare, Constanţa, le fac vădite pentru toţi ochii, acelaş lucru trebue să se întâmple cu Dobrogea Nouă. Ţara trebue să caute o nouă cale, ca să ajungă peste întreg Deliormanul la apă, regularizând chiar prin aceasta în chip firesc interesele permanente ale regiunei, acum stingherite în tot felul de combinaţii, de interesele vremelnice.

Balcicul însuş, aşezat la capătul acestei căi, se va ridica pe sine, dar numai ridicând totdeodată întreaga regiune pe care o reprezintă şi fără care şi el scade. După cum fragmentul mijlociu de coastă, cu Constanţa centru, s'a organizat global, deocamdată dela Mamaia până la Techirghiol, pe o lungime de peste douăzeci de kilometri, dar cu năzuinţă să cuprindă şi Mangalia, la fel dincoace. Ecrene cu plaja; Ceatalar cu intrarea în păduri; valea Pârâului Alb; Cavarna cu tot ce poate da ea, fără nicio micşorare, ci potenţat la maximum; puntea de braţ al lui Dumnezeu întins între ape, ca să le liniştească, dela Caliacra; frumuseţile dela Surtuchioi şi Calâcichioi vor fi scoase din adormirea sau ruina de astăzi. O şosea puternică de coastă, pentru marea circulaţie automobilistă, le va uni ca un brâu peste acelaş trup tânăr, cu paftalele de încuetoare la Balcic, ieşite de sub ciocănaşele de aurfăurari meşteri, ale civilizaţiei bizantino-aziatice, ca la ea acasă în pragul cu cetăţi al acestor valuri.

Pentru o îndrumare spre asemenea stări, ţara, şi Bucureştiul în întâiul rând, trebue să se hotărască să arunce un pod de cale ferată şi de picior şi căruţe, între Olteniţa şi Turtucaia. Ultimul plan al nouilor căi ferate, publicat de Ministerul comunicaţiilor, îl prevede, dar aşa cum prevede linia Curtea-de-Argeş-Jiblea sau Bucureşti-Roşiori-Caracal-Craiova. Am aflat că o firmă germană s'ar fi oferit să l construiască, fără plată, în schimbul unor avantajii de exploatare. Nu suntem numai în domeniul închipuirilor.

Ceeace face Serbia la Panciova şi mai sus pe Dunăre, legând deodată în două puncte nouile provincii cu ţara veche, şi încă într'un ţinut unde podurile către Balcani ridicate de Austriaci şi Unguri, nu lipsesc, trebue să începem şi noi, fără întârziere. România, în afară de ceeace urmăreşte Serbia şi cu mult deasupra, ar găsi la capătul acestui pod, Marea. Toată regiunea pe sute de kilometri, în lung şi în lat, se va însufleţi şi va jertfi pentru el.

Va fi, în acelaş timp, podul Balcicului!

Emanoil Bucuţa

www.dacoromanica.ro

Dela Universitalea Coasta-de-Argint

Prelegerea d-lui Emanoil Bucuţa

Tolstoi, omul

Serbările centenarului naşterii lui Tolstoi, au început. Toate ţările încearcă să îşi dea partea lor de contribuţie, pentrucă toate, pe-o cale sau alta, datoresc ceva marelui Rus. Noi nu putem rămâne cei din urmă. De atâtea ori istoria vieţei scriitorului şi în câteva rânduri opera lui e legată de oameni şi de locuri dela noi. Ce a însemnat creaţia artistică sau glasul lui de profet pentru societatea românească dinaintea războiului, cade destul de greu în cumpănă. Iată de ce la serbările care au început, alături de steagurile atâtor popoare, trebuie să fâlfâie şi steagurile noastre.

Universitatea Coasta de Argint, pătrunsă de acest adevăr a cercetat anul trecut pe scriitor în cadrul lui rusesc şi în cadrul universal. Omul însă a depăşit pe artist şi se cere înţeles aparte. Pe această scenă tăiată în piatră s'au jucatmai multe drame; literatura a fost numai un intermezzo, măreţ ca tot ce s'a desfăşurat aici, dar numai un intermezzo. Să cunoaştem întreaga scenă.

Au fost oameni care au legat numele lui Tolstoi de al lui Goethe, prin data naşterei ca lună şi zi din lună, aceeaş la amândoi, 28 August. In afară că apropierea ar fi fost cu totul exterioară s'a văzut că ea nici nu există în fapt. Un 28 August. cel al Olimpianului dela VVeimar dela 1749 rămâne de stil nou, iar altul cel al profetului frământat de toate patimile era în adevăr, raportat la cel dintâiu, 9 Septembrie 1828. Pentrucă e vorba însă de urmărirea lui Tolstoi în viaţa lui lăuntrică, aceea care peste disciplina artei şi peste convenienţe, a d i c ă disciplină socială, înseamnă însuşi Omul, să ne oprim la cea mai dragă formulă a lui Goethe. Ea i se potriveşte aidoma lui Tolstoi şi pute fi găsită de un cercetător al operei lui, a doua oară întocmai, fără o cunoaştere a ei dela isvor. Zicea Goethe în convorbirile cu Eckermann că tot e c a scris el sunt crâmpee ale unei mari spovedanii. Expresia a uimit, cu toate că la un mare liric aşa cum a fost Goethe, oricâtă poemă epică, dramă, povestiri şi ştiinţă a făcut nu putea fi decât firească. Cu cât mai mult trebuie să ne mire pentru Tolstoi, scriitor epic şi numai scriitor epic, unul din cei mai mari şi mai nefalsificaţi de adause, într'un veac de amestec al genurilor.

Izvoarele în care poate fi urmărit Tolstoi omul, sunt de două feluri: opera însăş, de atâtea ori o adevărată cronică de familie sau autobiografică; şi nenumăratele însemnări personale, jurnale intime şi corespondenţă. El poate fi de pe acum găsit în ele întreg. Putinţa unor documente neaşteptate nu pare verosimilă. Suntem în anul centenarului naşterei. La Moscova se pregăteşte o ediţie de opere pe care guvernul sovietic a încredinţat-o unor critici prea conştiincioşi ca să se învoiască cu tăeturi de pasagii neplăcute regimului. Multe lucrări rămase nepublicate vor fi astfel intâia oară aduse la cunoştinţă. Din punct de vedere literar evenimentul se poate aşteapta cu toată nerăbdarea. Ce vor însemna însă din punct de vedere autobiografic şi omenesc ne îngăduie să ne facem o părere un volum de curând apărut cu acest nume- „TOLSTOI NECUNOSCUT".—A fost scos şi el cu învoiala familiei de către cineva care a adus însuşi materialul din Rusia. Se întâmplă să fie chiar un român, cel puţin ca loc de naştere, Rene Fuelop-Miller din Braşov, cu atâtea merite europene pentru cunoaşterea Rusiei. Acelaş lucru se poate spune şi despre cea mai nouă încercare de sinteză, a lui STEFAN ZVVEIG.

Mici fapte şi trăsături interesante nu lipsesc, dar ele nu adaugă nimic lui Tolstoi, pentru că Tolstoi e întreg în operele pe care le avem. Il vedem aşa cum trebue să apară în orice sală unde se vorbeşte despre el şi să asculte în picioare mai înalt decât toţi, şi străveziu, cu mâna sub curea care -i strânge bluza căzăcească şi cu ochii drepţi străbătători, cenuşiii ochi temuţi ai raţionalistului fără mângâiere, aţintiţi în aşteptare asupra noastră. La fel cum casa dela Iasnaia Poliana i-a stat deschisă după 1880 timp de 30 de ani tuturor trecătorilor cari voiau să se oprească, dela prieteni din aceeaşi lume la curioşi internaţionali sau la rascolnici de drumul mare, aşa şi viaţa lui. „Eu n'am taine" a spus - o singur şi a pus tot ce i-a stat în mână ca să facă adevăr din acest spăimântător cuvânt.

Iată această viaţă aşa şi atât cât reese din ceeace Tolstoi ne-a mărturisit. Faptele s'ar putea grupa fără să se ţie seamă de împărţirile obişnuite ale biografilor care lucrează şi cu alte elemente,în trei mănunchiuri: cel dintâiu dela începutul vieţei conştiente; Tolstoi pretinde că şi-a văzut trupul în albioara de baie când era de trei ani şi s'a îndrăgostit de el: până numai decât după sfârşirea romanului „Ana Karenina, pe la 1877 1878. Sunt cei 50 de ani de pregătire şi de cugetare ai scriitorului, anii frământărilor sufleteşti şi ai marilor creaţii artistice, anii teoriei.

Mănunchiul al doilea s'ar întinde dela această dată de răspântie până la 28 Octombrie 1910, cei 30 de ani ai luptei cu lumea după lupta cu sine, ai apostolatului religios şi social, anii practicei. Cel din urmă mănunchiu nu ţine decât 10 zile şi se închee în odaia şefului de gară dela Astapovo, cu mâinile cari atâta împletiseră binele şi răul încrucişate pentru totdeauna pe piept. Sunt zilele tăcute al misterului tolstoian.

Nouile vieţi ale lui Isus

Pe terasa căminului Asociaţiei Creştine a Femeilor

Dintre următorii lui Isus cei cari fac mereu ucenici sunt evangheliştii.

Vechea poveste sfântă e spusă fiecărui rând de oameni, tot de alţi cronicari. Textul de odinioară trebuie tâlmăcit nu numai din elineasca secolului întâiu în limbile vorbite care sunt în necontenită prefacere şi cer noui şi noui ediţii. El trebuie înmlădiat deopotrivă după sufletul vremei care merge încă şi mai repede.Astfel alături de traducerile Evangheliilor, apar nouile vieţi ale lui Isus.

Tâlmăcitorii literei iau condeiul, în smerenie, sub întreaga binecuvântare:Evangheliştii le duc ei înşi mâna. Tâlmăcitorii spiritului năvălesc parcă speriaţi şi ei de îndrăsneală, sub ameninţare de trăsnete. Biserica răsfoeşte cu grije paginile streine în care se pot strecura erezii. Credincioşii se tem. Nouile vieţi ale lui Isus pornesc dela acelaş izvor dar nu seamănă între ele, cum nu seamănă pârâul limpede şi vioiu de munte cu apele obosite, pline de corăbii şi de mâl care se apropie de mare. Cele trei vieţi de curând apărute sunt cea mai bună dovadă. Depărtarea de Evanghelii a fiecăruia e mai mică decât depărtarea dintre ele. Una e istoria lui Cristos de Giovanni Papini, a doua Fiul omului, Istoria unui profet de Emil Ludwig şi a treia Messia de Dimitrij Mereşcovschi, un Isus italian, un Isus german şi un Isus rus.

Papini crede că vremea întoarcerei între noi a lui Isus e aproape. Cuvântul lui a fost dus la toate neamurile şi pentru întiia oară pământul evreilor a fost luat păgânilor şi făcut o nouă Palestină. Sunt cele două semne care ni sau făgăduit şi care sunt împlinite. Ca Florentin, a dică supus şi soldat al lui Cristos, pentrucă Florenţa la ieşirea din Evul Mediu singură între naţiuni şi l-a proclamat rege, el porneşte în lumea plină mai mult de cât ori când de nepoţi ai lui Iuda şi Caiafa, ca să-i istorisească din nou viaţa. Vrea să scrie o carte de înălţare sufletească fără să calce în urmele nici ale oamenilor altarului nici ale specialiştilor laici. Ea e împărţită în 129 capitole şi putea să fie în 365, socotite ca o cetire de fiecare zi, o mică predică de casă cu toată poezia patosul şi loviturile date duşmanilor crucii. Ca un soldat lângă un rege pe care îl vede în fiecare zi, îi îngrijeşte calul şi-i curăţă armura, Papini îl are şi-l face prezent pe Isus în toată corporalitatea lui, cu iubirea de viaţa rămasă păgână, a Italiei şi cu respectul formelor moştenite al catolicismului.

Emil Ludwig, se hotărăşte să scrie istoria lui Isus în afară de orice teologie. El lasă de o parte şi toată legătura cu vechiul testament cu Scriptura care se împlineşte, precum şi toată arhitectura ucenicilor care au clădit ei biserica creştină. El urmăreşte pe Isus ca om, din punct de vedere curat istoric în întâia epocă a vieţei cu activitatea umilă de, învăţător al unei noi credinţi şi în a doua cu purtarea schimbată, conştientă şi mândră mesianică. Textele sunt puţine pline de contradicţie şi contestate. Pentru aceasta e amintit cuvântul lui Luther că evangheliile nu ţin nici o rânduială si când dai în ele de o nepotrivire să nu-ţi spargi capul s'o dregi ci să-ţi cauţi de treabă. E un citat care lămureşte înaintea, citirei însăşi, că ne aflăm în faţa unui Isus ieşit dintr'un mediu protestant şi raţionalist, îmbrăcat în haine şi în simţiri serafice de pastor al lui Dumnezeu care sufere la urmă mucenicia. Numai firul psihologic e în stare să lege toate aceste nepotriviri. Ne mişcăm într'o lume fără minuni, limpede şi sub simţuri. E istoria fiului omului şi a oricărui profet în care numai epizodic recunoaştem pe Isus. Aceleaşi uimiri şi prefaceri lăuntrice şi aceleaşi ciocniri cu oamenii se pot aplica şi altuia, în altă vreme şi la alt popor.

Mereşcovschi se gândeşte să făurească o sabie pentru lupta viitoare dintre Crist şi Anticrist. Un mare front s'a făcut împotriva lui Isus. Pentru înfrângerea lui e nevoe de ajutorul nu numai al creştinătăţii dar şi al timpurilor dinainte, căci păgânismul nu e decât o pregătire şi atâtea din figurile sfinte pe care le-a avut, abea o umbră a lui Crist. Şi aşa el vrea să povestească viaţa lui Echnaton, întruparea egipteană a lui Mesia, faraonul palid din zilele lui Moise, întâia personalitate în istorie, aşa cum evreul a fost întâia personalitate în religie, care şi-a primejduit tronul ca să nu trădeze pe Dumnezeu şi l-a părăsit ca să-l slujască mai bine, pe drumuri de apostol necunoscut şi cerşetor. Suntem în plin misticism cu schimbarea lui de perspective şi de persoane care ulueşte. Cheia de aur care trece unul prin altul planurile şi suprapune întrupările cele mai deosebite, e misterul. Echnaton, umbra celui care trebuie să vie, redă întocmai făptura, care n'a vrut să se întrupeze încă.

In el îl avem pe celălalt. El este El.

Universitatea liberă „Coasta de Argint" a hotărît să facă un concurs pentru un afiş în culori al Balcicului şi al „Coastei-de-argint". Un premiu de 5000 de lei va fi dat celei mai bune lucrări de către un comitet alcătuit dintr'un pictor, care nu ia parte la concurs, un critic de artă şi directorul Universităţii libere. Lucrările vor fi expuse în sala de cursuri şi despre ele se vor publica reproduceri, împreună cu un studiu, în ziarul cultural al Universităţii. Dimensiile sunt acelea ale unui afiş obişnuit. Variaţia şi alegerea culorilor trebue să aibă în vedere posibilităţile afişului şi ale prelucrării industriale. Incolo, toată iniţiativa e lăsată artiştilor.

Lucrările se vor trimete Universităţii libere pe numele d-lui Octavian Moşescu, cu arătarea că iau parte la concursul afişului Balcicului şi al Coastei-de-Argint.

Arta la Balcic

Pictorul Cavarnalief

Balcicul, oraşul de pictori, a avut săptămâna aceasta întâia lui expoziţie de pictură. A fost cum se cuvenea o expoziţie de pictură marină. Un pictor bulgar din Cavarna. Kavarnalief, şi-a expus lucrările aduse dintr'o mare călătorie de studiu, în care a intrat Egiptul, au intrat porturi ale Mării Nordului şi a intrat Rusia. Balcicul care are atâtea drepturi la pictura lui a deschis ochii miraţi asupra valurilor şi vedeniilor din altă parte încercând însă, ca orice bună gazdă să-si pună în vază oaspeţii şi să-i facă să se simtă la largul lor. Cred că a isbutit Universitatea Coasta de Argint în a cărei sală de cursuri şi din a cărei iniţiativă expoziţia s'a făcut şi are dece să fie mulţumită. Iar oraşelui s'a dovedit încă odată un centru cultural, cum nu cunoaşte Dobrogea Nouă, cu toate instituţiunile ei administrative, economice şi şcolare mai înalte.

Arta domnului Kavarnalief e în întâiu rând sigură. Intâia impresie în atâta revărsare de tonalităţi, un port în fierberea lucrului, o dimineaţă gălbuie prin catarte, un ceas de seară auriu, fragmente de larg —în spume, ca o piele ţărcată de fiară, veselia albastră a valurilor, insulele greceşti incrunsctate într'un zafir, Constantinopol cu geamii, Hamburgul cu macarale uriaşe, Labeckul cu case din zilele hanseatice. Egiptul de lut aprins, Rusia de faianţă, este a unei receptivităţi de retină şi a unei bogăţii de mijloace, puţin obişnuite. Tempera şi acuarela in care lucrează cu colori tari dă şi mai mult la iveală aceste însuşiri.

Domnul Kavarnalieff va lucra o lună sau două pe Coasta de Argint prin locuri puse pe pânză de cei mai mari artişti ai noştri. Sunt în acelaş timp locurile copilăriei lui, deşi nu mai sunt ale cetăţeniei de azi. Domnul Kavarnalieff e un pictor sofist, cu bucăţile de aici şi cu cele noi va face în iarnă o expoziţie în Bucureşti la Cartea Românească. Vom putea atunci să-l judecăm în asemănare cu colegii lui români, în subiecte asemenea şi vom putea să ne dăm seama şi cum un localnic prinde aspecte, pe care neam deprins să le vedem prin ochii şi arta pictorilor noştri.

Intâia librărie din Balcic.—Universitatea Coasta de Argint a făcut dovadă cu „Librăria Mării", pe care a deschis-o abia de-o lună, câtă parte are în desfacerea cărţii priceperea şi bunavoinţa librarului. Intr'un orăşel unde nu se vindea înainte nici o carte, pentrucă chiar dacă ar fi fost cine să cumpere, n'avea de unde, se fac vânzări regulate, care urcă şi până la o mie de lei pe zi. In câteva săptămâni s'au desfăcut vreo 500 de volume. în valoare de 15.000 lei. Cei mai miraţi de aceste cifre, au să fie Balcicenii înşişi. Editurile „Cartea Românească", „Cultura Naţională" şi „Fundaţia Culturală Regele Mihai", care s'au arătat gata să înzestreze cu lucrările lor această librărie, pot fi mulţumite nu numai de sumele, ori cum mici, pe care le realizează, dar de propaganda cărţii pe care o fac în locuri, unde nu se citea de ea de cât în ziare, ca de un subiect exotic.

Citiţi revista literară „Gândirea"

Tip „Comerciala„ Bazargic

www.dacoromanica.ro

СРЕБРИСТИЙ БРЯГЪ

ВЕСТНИКЪ ЗА КУЛТУРАНА БАЛЧИКСКИЯ СВОБОДЕНЪ УНИВЕРСИТЕТЪ

УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ

Пиаца Пъчей № 27—Базарджикъ

БАЛЧИКЪ

Гр. Балчикъ—оня малъкъ добруджански градецъ сгушенъ срѣдъ неравнитѣ баири и чукари на черноморското ни крайбрѣжие, възвеличанъ до приказность съ пламенни поезии и чудни разкази на плеада поети и писатели, издигнатъ до неимовѣрни висини на изкуството чрезъ четката на художника, и Балчикъ-градецътъ на действителността,—на печалната действителность.

И наистина, каква печална картина представлява градецътъ Балчикъ, даже и при най малкото сравнение съ вдъхновението на поета и тоя на калния и прашенъ, съ развалени и изкопани улици, съ тукъ и таме срутени и полусрутени кжщурки?

И какво ли ще е разочарованието на чужденеца, слушалъ и челъ много и премного за приказнитѣ сребристи брѣгове, за тихия заливъ съ едва шумящитѣ като въ полусънъ ромонъ на вълнитѣ, като заслиза по обезобразения отъ времето и дъждоветѣ, пжть, така наречено шосе?

Каква ли ще бжде неговата изненада предъ тая дивно описана малка Ривиера, издигнатъ благодарение на перото на поета и четката на художника, едва ли не на курортенъ плажъ наравно съ най-протутитѣ такива европейски, а закрачилъ по камънацитѣ и търсейки съ погледъ въображаемитѣ „бани“, и плажове, които въ действителность не сжществуватъ? Каква дълбока пропасть на замечтания поетъ изъ шумнитѣ букурешки локали и поета заскиталъ изъ балчишкитѣ улици въ действителността?

И така ли Балчичени ще се отплатятъ на тия поклоници на Аполона, които въ разтояние само на нѣколко години прехвърлиха славата му далечъ задъ граници, а сами останаха да нараняватъ краката си по трапищата и камънацитѣ ...

Или може би, Балчикъ, унесенъ въ поезии и романтизъмъ отдалъ се въ обятията на Морфея да очаква да бжде стреснатъ отъ тризжбата вила на Посейдона който огорченъ отъ отъ сждбата на своитѣ адмиратори ще му припомни да си направи пжтища, улици, плажъ, бани. . Може би ...“

СТАРИЯТЪ РЖКОПИСЪ

Еманоилъ Букуца

Въ стария ржкописъ потъналъ в'праха на вѣковетѣ,
Кой обична ржка ще разкрие, ще чете що азъ тамъ скрихъ?
—„Дълбоко азъ вървахъ на Египетъ в'боговетѣ
И горда пирамида отъ вѣрата сградихъ.

После на Ехова поклоних се и псалми пѣхъ
Днесъ още арфата ми оттеква имъ звъна
а кога в'отмора на Олимпъ се спрѣхъ
възпѣхъ на единъ върхъ, сърдечно Пантеона.

По късно предъ Исусъ паднахъ на колене.
Мълвяхъ нечутоБожествената комедия наДанте
Вѣковетѣ, пѣкъ нови издигнаха ме още по нагоре

Изпълненъ отъ оня горещъ планъ предишенъ
Да тръгне пакъ искамъ по други пжтища отъ диамантъ,
Но знамъ все други сж боговетѣ, вѣрата—все една

Димчо Дебеляновъ

ПИСМО

Съ нечути стжпки въ тжменъ край отмина
деньтъ, донесълъ зной и знойна жадъ,
и свели небесата, нощь пустинна
лъй сълзи надъ притихналия градъ

И въ тази нощь, на тебе посветена,
подъ ромона приспивенъ на дъжда,
заспива печалята ми, озарена
отъ спомена за твойто първо Да.

—Свободниятъ Университетъ „Сребристий Брѣгъ“ е решилъ да открие единъ конкурсъ за единъ цвѣтенъ рекламенъ афишъ на гр. Балчикъ и на „Сребристий брѣгъ“. Една премия от 5000 лей ще се даде на най добрата картина, отъ страна на комитета съставенъ отъ единъ художникъ, който не ще вземе участие въ конкуренцията,единъ художникъ критикъ и Директора на Свободния Университетъ.

Картинитѣ ще бждатъ изложени въ салона на Университета, като се възпроизведѣтъ и въ вестника придружени съ по една студия. Величината ще бжде тая на единъ обикновенъ афишъ. Варациитѣ и избора на цвѣтоветѣ трѣбва да се съобразяватъ съ величината на афиша и техническото приработване. Всичко друго се остава на пълната инициатива на художницитѣ.

Картинитѣ ще се отправятъ до свободния университетъ на името на г-нъ Октавианъ Мошеску, съ показание, че вематъ участие въ конкурситѣ за известния рекламенъ афишъ на Балчикъ и Сребристий Брѣгъ.

Свобод. Университетъ „Сребристий Брѣгъ“ съ едва откритата отъ единъ месецъ „Морска книжарница“ е доказала до колко допринася за разпространението на книжнината единъ вещъ и похватенъ книжаръ. Въ единъ градецъ, гдето по рано не се продавало нито книжка, защото ако и да имало купувачи не е имало отъ кжде да купятъ, днесъ се продаватъ ежедневно за повече отъ 1000 лей на день. Въ течение на две седмици се продали около 500 книги на стойность 15000 лей.

C. Kiricutza.

* * *

Въ една голѣма, невѣроятно голѣма зала, наредена съ тънъкъ аристократически вкусъ, едно общество за подпомагане излага красиви нѣща а най-вече дреболий безъ никакво практическо приложение: тантелки и екзотични фантази, отъ продаването на който ще се поутоли глада на нѣколко гладни уста. Отъ дъното на голѣмата зала прииждатъ ритмичнитѣ акорди на едно „танго“.

Задъ дебелитѣ ковори се танцува. Двойкитѣ се движатъ бавно, силно прилепени.

Е день когато богатитѣ си спомнятъ за многото гладни. Една причина за удоволствие повече.

Все по тихо, по продължително прижда отъ салона мелодията на божественото „танго“. Отъ време на време се явяватъ двойки заловени подъ мишница отправайки се къмъ стаята съ разхладителни.

Зачервени съ изнурени лица, уморени като че ли следъ една тежка работа.

До една масичка съ скжпи дреболий, единъ младежъ настойчиво шепти до ухото на една госпожица, която галено си навежда главата ту на една, ту на друга страна, мжчейки се напразно да си покрие коленетѣ, който се виждатъ много повече.

Нѣкой отъ госпожитѣ съ милосърдни сърца сж имали идеята да се премѣнятъ в национални костюми. Единствената не хармонична нота в ъ хармонията отъ цвѣтове коприна и луксъ, които владее тамъ.

Банкнотитѣ се сипятъ на маситѣ, които те привличатъ съ обещающитѣ усмивки на красивитѣ продавачки.

И маситѣ се изпразватъ постояно.

Купувачитѣ обикновено не знаятъ какво купуватъ въ подобни случай, което предметитѣ се поднасятъ съ такава грация и толкова мили думи.

Скжпи букети, картини, платове и коприни, кукли и музикални инструменти, гарниратъ салонитѣ на задоволенитѣ за да нахранятъ единъ два деня многото страдающи.

Отъ салона оркестъра се чува повече шумно.

Диви звукове прииждатъ презъ ковoритѣ на съседната врата.

Сега, танцуващитѣ двойки, прилепени, съ разширени ноздри и съ полузатворени очи, задържайки си дишането очакватъ финала на оркестра да се съйдени съ последния ритъмъ на дивия танцъ....

. . . . . .

Далечъ нѣкжде отъ пируващия градъ, кждето никога неговия шумъ не достига, въ единъ сключенъ съ мъждѣеща светлина бордей, около врѣстъ на една малка печка седатъ три сѣнки.

Въ огъня още блещятъ нѣколко въглена, които бавно горятъ за доброто и милостьта на тритѣ дечица.

Майка имъ каза, че ще иматъ на скоро хлѣбъ и дърва и топли дрешки.

Господаритѣ устройватъ забави за да помогнатъ и на тѣхъ, защото отъ когато изнесоха татко имъ въ една дървена кутия придруженъ съ дѣдо попа, нѣматъ това, отъ което иматъ нужда.

Студътъ навлиза презъ скъсаната книга на джама, която шуми повисоко отколкото съскането на единъ змей. И майката още не идва.

Най голѣмото между тѣхъ срича на единъ буквaръ стоплейки съ дъха си отъ време на време малкитѣ юмручета, или си истрива носа съ скъсания ржкавъ на ризата.

Гладно имъ е. А студа прииждa постояно презъ скъсаната книга на джама.

Кандилото изгасва. Най-голѣмото между тѣхъ се приближава до кревата кждето играятъ братчетата му и имъ приказва какъ светитѣ празници ще имъ донесатъ хубави нѣща и повече хлѣбъ и дарва „и какъ ще бжде тогава“,

И тримата се радватъ.

Блещятъ въ очитѣ имъ искри отъ радостъ и неиспълнени надежди.

И така заспаха и тримата.

Вжгленитѣ потъмняха, може би доволни че ги стоплиха поне единъ моментъ.

Простря се тъмнината, студа и тишината надъ тритѣ малки сжщества въ схлупения разрушенъ бордей.

Ритмично се чува дишането имъ прикжсвано отъ бълнуване въ сънъ.

Отатакъ далечъ, доволнитѣ още пируватъ. Срѣдъ сжщитѣ екзотични акорди, милосърдието продължава.

Пие се, яде се и се развличатъ подъ павилиона на милосърдието.

Късно. Купетата и луксознитѣ автомобили си отварятъ вратитѣ приемайки упоенитѣ двойки, уморени отъ дикизирания порокъ на една „нощь на милосърдие“.

Луксознитѣ коли се изгубватъ една по една въ далечината на пуститѣ улици. Тукъ таме по единъ прегърбенъ работникъ се явява на нѣкой жгълъ на улицата,бързайки къмто отдалеченитѣ Фабрики и узини въ покрайнинитѣ на града, които викатъ съ нестойчивия зовъ на другъ святъ..

. . . . . .

И пакъ е тихо по улицитѣ.

Въ далечната кжщурка навлиза единъ светалъ лъчъ презъ уголѣмената дупка на залепения съ хартия джамъ.

И спре се светлия лжчъ върху позеленелитѣ личица на тритѣ малки дечица.

По лицето на малкото играе една приятна усмивка, една следа отъ красивъ сънъ съ хубави нѣща....и хлѣбъ и дърва....

Майката не се върна презъ тая нощь.

Превелъ Б. Ц. Г-въ

www.dacoromanica.ro

کموش ساحل

— بالچق خلق دارالفنوننك علمی غزته‌سیدر . —

صاحب امتیاز و مدیری : اوقتاویان موشه‌سقو

محرری : سلیمان فائق

اداره‌خانه‌سی

بالچق ؛ ستراد امیرچه آچه‌ل باترین نومرولی دائرهٔ مخصوصه‌در .

آبونه شرائطی

سنه‌لکی 200 — نسخه‌سی 3 له‌یدر .

قاضیلقلر مسئله‌سی

خیلی زماندنبری قاضیلقلرمزك لغوی ویا ابقاسی اطرافنده ، « رومانیکا » و « طونه » رفیقلرمز بیننده مناقشات جریان ایتمکده . . اولکیسی شدتله لغوی ، ایکنجیسی ایسه شدتله ابقاسی لهنده :

هر ایکیسی‌ده قویو برز مسلمان اولمق دولابیسیله ، مؤسسات مذکوره حقنده ویا هر هانکی بر مسئلهٔ دینیه و ملیه حقنده درمیان فکر ایده‌بیلیرلر ، مناقشه‌یه ، مصارعه‌یه کیریشه بیلیرلر ؛ نته‌کیم شو صحیفه‌سیله عینی صلاحیتی کندنده کورن فقط هنوز ساحه‌یه بر خوروز آدیمی آتان « کموش ساحل » ده بو مسئلهٔ مهمه‌یه بیکانه قالمق ایستمز . آنجق باشدن سویلیه‌لمکه ، علامه کسیلمك ، سرد ایده‌جکمز فکرمزك مطلقا ترویج ایدلمسنی لزومندن فضله اصرار ایتمك هوسنده دکلز . اوکنه دوشه‌جکمز ویا آردندن یورویه‌جکمز کتله‌نك ، مقابل و معارض کتله‌یه عدداً فائق ویا مادوننده اولدیغنی کورمکله ، دعوایی قازاندیغمزه ویا قایب ایتدیکمزه حکم ایدر ، اختیار سکوت ایلرز .

آرزو اولنورکه ، مناقشات ، اساس مسئله‌یه تعلق ایدر ، شخصیتدن قطعیاً مبرا ، صرف زمین مسئله‌ده یورودولسون . بو طرزده ، بو صورتده یاپیلاجق اولان مناقشه‌دن پك چوق فائده‌لر استحصال ایدیله بیلیر ؛ پك شایان تقدیردر . أوت ، آنجق بویله یازیلان یازیلر کونش کورملی ؛ انظار عمومیه‌یه ، بر نور صورتنده وضع ایدلملی‌در .

هپ بو مسئله ایله علاقه‌دار و دیکر بعض مسائل معلقه‌نك حلنه صلاحیتدار بر قونغره احضار و عقدنی دوشونه‌رك یاپیلان مجیدیه استشاره‌سی ، نه کوزل بر تشبث ، نه مستحسن بر حرکت ایدی . یازیق ، پك یازیق‌که « طونه » رفیقمز بونی زائد کوردی ؛ متشبثلردن صلاحیت صوردی . مدعولردن (قفا کاغدی) ایستدی .

چاغریلوب‌ده کلنلر ، چاغریلمادن کلنلر ، چاغریلمالری واجب اولوب‌ده چاغریلمایانلر ، چاغریلمالری مکروه ویا حرام اولدیغی حالده چاغریلانلر ، هله‌ده واجبی ترك ایدوب‌ده حرامی ایشله‌ینلر الخ . . . دیه ترتیب ایتدیکی جدولك مزراقلی علم و حاله رحمت اوقودوز بر اثر اولدیغنه ایمان ایتدك . صورولان صورغولر ایسه ، بابا بکرك هر موتایه ایراد ایتمکدن حجاب ایده‌جکی قبیلدن . .

بوکا ضمیمه اولارق‌ده ، دوبروجه‌مزده ، سنیله ، علمیله ، خدمتیله ، تجربه و وقوفیله نادرلر صره‌سنده ، باشده کوردیکمز ، کندیسنه حرمتدن باشقه بر شی بسله‌مدیکمز دوقتور ابراهیم ته‌مو بکی ؛ سنه‌لرجه علم دستکاهنده امك صرف ایتمش ، رحلهٔ تدریسنده بر علم قول اردوسی یتیشدیرمش ، تسلمزك تورکیسنی یارادان بریجك شاعرمز محمد نیازی بکی کوجندیردی .

بوراده ، حاشا ، کندیلرینی جسارتلو ، شجاعتلو « طونه » رفیقمزه قارشی مدافعه ایتمك تصدیسی عقلمزدن بیله کچمز . اکر بیلیرلرسه ، لایق اولدقلری جوابی چوقدن آلمشلردر . آنجق ، بر سورو طاشه ، نابموسم ئه‌کیووقلره هدف اولمالرینه یکانه سبب ، مذکور استشاره‌نك متشبثلری اولمالری ، « ای ملت ! کلیکزده کندی کوبککزی کندیکز کسیکز ! » دیمه‌لری ایدی‌ده بزده صراسی کلدی دیه سویلیورز ویا تکرار ایدییورز .

بویله یاپیلان مناقشه‌دن فائده یرینه کوره‌جکمز ضرر و زیاندر .

قاضیلقلرك لغو ویا ابقاسی مسئله‌سنده بزم آچیقجه وضعیتمز ، یوقاریده‌ده عرض ایتدیکمز کبی بر قونغره عقد ایدلملی ، اکثریت نره‌یه میل ایدرسه او صورتله بو مسئله‌نك‌ده ایچندن چیقیلمالیدر .

« کموش ساحل » ، له و علیهده یازیلاجق ، فقط شخصیتدن ، غرضدن قطعیاً بری اولان یازیلری درج ستون ایتمه‌یی ملی ، دینی بر بورج بیلیر .

سلیمان فائق نعلبند اوغلی

یالچق ایچون

باشده سه‌وکیلی قرالیچه‌مز اولدیغی حالده بر چوق شاعرلرك ، رساملرك و زیارتجیلرك بالچق حقنده یازدقلری کوزه‌ل و ستایشکار سوزلر ، بو شهرجکك قارادکزك شیرین اینجیلرندن بریسی اولدیغنی آکلاتمغه کفایت ایدر . مع‌مافیه ؛ طبیعتك بورایه بخش ایتدیکی کوزه‌للك ، انسانلرینك اعتناکار و قدرتلی قوللریله تنظیم ایدلمزسه ، بالچق چوق ایشه یاراماز . بر قاچ سنه اول شیمدیکندن داها چوق عاشقی و زائری اولان شیرین بالچق ، اهمالجیلق ولاقیدلق یوزندن ، طبیعتدن آلدیغی کوزه‌للکی و شهرتی غیب ایتمکده‌در و ایده‌جکدرده . .

قدرتك یاراتدیغی تسخیرکار کوزه‌للکلر ، بدیعی صنعتك انتظامپرور قوللری طرفندن دوزه‌لتیله‌رك سوسله‌نمزسه ؛ بلکه ، یالکز اینجه و یوکسك روحلری غشی ایدن طبیعی بر لوحه و فقط بدنی استراحت و احتیاجی تطمین ایتمه‌ین واسطه‌سز بر ساحه اولارق قالیرلر . حالبوکه ؛ مدنی حیاتك غایه‌سی ، روحی ذوقلرله جسمی احتیاجلری برلکده و موازی صورتده تأمین و تطمیندر .

طبیعتك سینه‌سندن اولدقجه بول هوا ، صو ، یشیللك و منظره لطافتی آلان بالچغك کموش ساحلنده بر بویوك و تمیز پلاژ یاپیلماز ، پلاژك اطرافنده ویا یقیننده استراحتی تأمینه مدار منتظم قونفورتلی اوتللر و ویلالر تأسیس ایدلمز ، کنیش و دوز جاده‌لر و عصری قاناللر آچیلماز ، سپور ساحه‌لری ، کزینتی باغچه‌لری ، ذوق و تماشا محللری وجوده کتیرلمزسه و بوکون حکمفرما اولان مدهش بهالیلق و احتکاره سد چکیلمزسه ؛ کوزه‌ل و شیرین بالچق ، بو سنه‌کی کبی ، دائما یوقسوللق و نشئه‌سزلك ایچنده یاشامغه و نهایت کوندن کونه زنکینله‌شن ، کنجله‌شن و کوزه‌لله‌شن « وارنه » نك یاننده ئولمکه محکومدر .

بو نتیجه ، البته بر رومانیالی وباخصوص بر بالچقلی ایچون بر بیوك ضرر و بر ألم ضیاعدر . بو مشؤم نتیجه‌یی کورمه‌مك ، کموش صیرمایه آصیلان بو ظریف اینجی‌یه لایق اولدیغی قیمتی ویرمك ایچون باشده پریمارلر و دیکر مأمورلر اولمق اوزره هر بالچقلی و هر رومانیالی اوزریمزه دوشه‌ن وظیفه‌یی و غیرتی یاپمالی‌یز و قارادکزك بو نارین قیزینی اضطراب آور ورمدن قورتارمالی‌یز . بالچق : ۱۳ آغستوس ۹۲۸

آووقات

مستجب ح . فاضل

شعر

بیت

اظهار کین شعار دل زارمز دکل ،
اغیار ایله جدال بزم کارمز دکل .
نابی

غنای قلبه سبب دولت قناعت ایمش ؛
جهانده جای فرح ، کوشهٔ فراغت ایمش .
فطنت

یارب بو آفرین نه توکنمز خزینه‌در !
نابی

واعظك نار جهنم دیدیکی فرقت ایمش !
اصولی

اکیل ، کوشکهٔ فیسله‌یم سودامی اغیار دویماسین ؛
دوکه‌یم سکا درون قلبمی ، کیمسه دویماسین !
بلبل کله نظم ایدر کبی سرن ، وقت سحرده ؛
کل بر شعر یاپالم که عالمده مثلی بولونماسین !
بستانی

صنعت شعر

وقتیله علمادن بری ، زمانك شاعرینه رجا ایتمش :

— شو صنعت شعره دائر بکاده بر شیلر سویله‌مك لطفنده بولونسه‌کز ؛ چونکه بر چوقلری بکاده منظومه‌لر کتیروب صوروپورلر . هانکیسنه نه یولده جواب ویره‌جکمی بیلمیورم .

شاعرده شو مقابله‌ده بولونمش :

— افندم ، صنعت شعر ، پك کوچ ، پك قاریشیق بر مسئله‌در . لاکن سزه بر توصیه‌ده بولونه بیلیرم : سزه کوستریلان هر شعره « ایکی پاره ایتمز ! » دییکز . امین اولکز که همان هپسی حقنده دوغرو سویله‌مش اولاجقسکز !.

خط دست

مشهور رومانچیه‌رلردن « ژورژ ساند » کوزل بر قادینمش . افتاده‌لری میاننده ، او زمانك میلیونرلرندن « بارون روتشیلد » ده بولنمقده ایمش . بر کون بر جمعیتده کندیسنك خوشنه کیتمك آرزوسیله بارون ، کوزه‌ل قادینك قولاغنه اکیله‌رك شویله بر قومپله‌مان یاپمق ایستر :

— بکا بر خط دستکزی تقدیم ایتمك لطفنده بولنورمیسکز ؟

ژورژ ساند :

— های های ! موسیو بارون .

ده‌یه‌رك بر پارچه کاغد اوزرینه شونی یازمش :

« بارون روتشیلد جنابلرندن بیك فرانق قبول ایتدم . » امضا : ژ . ساند

بارون ، چار ناچار ، بیك فرانقلق بانقنوطی اوزاته‌رق ، بو پك قیمتلی خط دستی آلده ایده بیلمش !.

جماعت اسلامیه انتخابی

اولکی نسخه‌مزده ، 19 آغستوسده اجراسی مصمم اولدیغنی تبلیغ ایتدیکمز بالچق جماعت اسلامیه انتخابی 2 ایلوله تأخیر ایدلدیکی جملهٔ مستخبراتمزدندر .

www.dacoromanica.ro